

ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ

ΓΙΑΤΡΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ Αντιθέσεις....

ANNA ΔΗΜΑΚΗ
Φιλολόγος

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα

Ο Τάκης Σινόπουλος (1917–1981) γεννήθηκε στην **Ηλεία**. Σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πήρε μέρος στον ελληνοϊταλικό πόλεμο 1940-41 και έζησε τις εμπειρίες του εμφύλιου πολέμου 1946-49 ως στρατεύσιμος. Από το 1949 ως το θάνατό του ασκούσε το επάγγελμα του ιατρού στην Αθήνα. Παράλληλα, ασχολήθηκε με την ποίηση και την κριτική. Στην ποίησή του φαίνεται η επίδραση του Έλιοτ και του Σεφέρη. Στο έργο του κατορθώνει να εκφράσει με προσωπικό τρόπο την υπαρξιακή αγωνία του σύγχρονου ανθρώπου.

Ο καιόμενος

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ποιητής-Γιατρός

Ο καιόμενος είναι ένας ιδεολόγος που θυσιάζει τη ζωή του «διεκδικώντας» τα ιδανικά του. Είναι όποιος επιστρατεύει τις δυνάμεις του και τις αναλύει για την ιδεολογία του. Σήμερα πράττουμε το αντίθετο και με την πατρίδα μας.

Κοιτάχτε! Μπήκε στη φωτιά! Είπε ένας από το πλήθος.

Γυρίσαμε τα μάτια γρήγορα.

Ήταν στ' αλήθεια αυτός που απόστρεψε το πρόσωπο, όταν του μιλήσαμε. Και τώρα καίγεται. Μα δε φωνάζει βοήθεια.

Διστάζω. Λέω να πάω εκεί. Να τον αγγίξω με το χέρι μου.

Είμαι από τη φύση μου φτιαγμένος να παραξενεύομαι.

Ποιος είναι τούτος που αναλύεται περήφανος;

Το σώμα του το ανθρώπινο δεν τον πονά;

Η χώρα εδώ είναι σκοτεινή. Και δύσκολη. Φοβάμαι.

Ξένη φωτιά μην την ανακατεύεις, μου είπαν.

Όμως εκείνος καίγονταν μονάχος. Καταμόναχος.

Κι όσο αφανίζονταν τόσο άστραφτε το πρόσωπο.

Γινόταν ήλιος.

Στην εποχή μας όπως και σε περασμένες εποχές

άλλοι είναι μέσα στη φωτιά κι άλλοι χειροκροτούνε.

Ο ποιητής μοιράζεται στα δύο.

Εδώ παρακολουθούμε ουσιαστικά την αφήγηση μιας ιστορίας που εκτυλίσσεται με πρόσωπα και δράση. Το θέμα του ποιήματος είναι η πολιτική διαμαρτυρία που εκδηλώνεται με την αυτοπυρπόληση ενός απογο-

πτευμένου ιδεολόγου -θα πρέπει να το συνδυάσουμε με τα γεγονότα της πολιτικής σκηνής της εποχής- και η αντίδραση του πλήθους και του ποιητή. Το περιεχόμενο είναι σαφώς πολιτικό.

Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η αυτο-

πυρπόληση αποτελεί πράξη διαμαρτυρίας, πολιτικής διαμαρτυρίας μάλιστα, σε ακραία μορφή. Για εκείνη την εποχή, όμως, ήταν πράξη «ποιητικής φαντασίας». Λίγα χρόνια μετά τη συγγραφή του ποιήματος, έχουμε την αυτοπυρπόληση

των βουδιστών μοναχών στο Βιετνάμ, τη διαμαρτυρία επίσης με αυτοπυρπόληση για την επέμβαση των σοβιετικών στη χώρα του από το φοιτητή Πάλαντς στην Τσεχοσλοβακία το 1968, καθώς και την αυτοπυρπόληση το 1969 του Έλληνα φοιτητή Γεωργάκη στην Ιταλία για τη δικτατορία του 1967. Ο ίδιος ο ποιητής έγραψε: «Κάποτε, στα 1957, έγινα προφήτης γράφοντας τον «καιόμενο».

Στην αρχή ο ποιητής μας αιφνιδιάζει προτάσσοντας το καιρίο γεγονός: την απροειδοποίητη είσοδο του ανώνυμου «καιμένου» στη φωτιά. Ο άνθρωπος αυτός είναι γενναίος, δεν καλεί σε βοήθεια τους συνανθρώπους του, που κάθονται παθητικά και τον κοιτούν να καίγεται. Είναι υπερήφανος που αψηφά τον ανθρώπινο πόνο, φθάνοντας ως την απάθεια, με την έννοια της μη ύπαρξης σωματικού πόνου. Δρα μοναχικά, γιατί οι εξέχουσες προσωπικότητες δοκιμάζουν κά-

ποιο είδος εσωτερικής ή εξωτερικής μοναξιάς, η οποία υπαγορεύεται από τις συνθήκες. Το μόνο που βλέπουν όλοι στη συγκεκριμένη περίπτωση, όσο και αν θέλουν να το αρνηθούν, είναι αυτή η λάμψη, μεταφορική και κυριολεκτική, αυτό το λαμπάδιασμα, που τον καθιστά ήλιο φωτεινό, μεταφορικά και κυριολεκτικά...

Η διαχρονικότητα του ποιήματος εξα-

σφαλίζεται με τους τελευταίους στίχους : «Στην εποχή μας, όπως και σε περασμένες εποχές, άλλοι είναι μέσα στη φωτιά και άλλοι χειροκροτούν. Ο ποιητής μοιράζεται στα δύο». Και στην περίπτωση του Τάκη Σινόπουλου μιλάμε όχι μόνον για έναν ποιητή, αλλά και για ένα γιατρό, ο οποίος μάλιστα έζησε τις εμπειρίες του ελληνοϊταλικού πολέμου και του Εμφυλίου ως στρατεύσιμος. Ο συνδυασμός αυτός, γιατρός – ποιητής, είναι καθοριστικός για την ποιητική μας κληρονομιά, αφού

ως γιατρός γνωρίζει καλά τα άλγη του σώματος, αλλά ως ποιητής κοιτάζει να τα γιατρέψει με τα φάρμακα της ψυχής. Το ποίημα αυτό είναι το πρώτο από τα δεκαεπτά ποιήματα της συλλογής «Μεταίχμιο», γραμμένα έως το 1955. Τα θέματά τους αντλούνται από την εποχή του Εμφυλίου και των κατοπινών χρόνων. ■